

**ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОЗНАК ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР
(ГОРОХ, СОЯ)
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК**

ББК 42.113

УДК 635.65:575:632.9

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва УААН
від 25.12.08 р., протокол №8.

Розглянуто та ухвалено рішенням вченої ради
ХНАУ ім. В. В. Докучаєва
від 21.01.09 р., протокол № 1.

Ідентифікація ознак зернобобових культур (горох, соя) (навчальний посібник) / [Кириченко В. В., Кобизєва Л. Н., Петренкова В. П., Рябчун В. К., Безугла О. М., Маркова Т. Ю. та ін.]; за ред. академіка УААН В. В. Кириченка. - Харків : ІР ім. В.Я. Юр'єва УААН, 2009. - 172 с.

Посібник складено у відповідності до «Методики проведення експертизи та державного випробування сортів рослин зернових, круп'яних та зернобобових культур» та на основі досліджень лабораторії генетичних ресурсів зернобобових і круп'яних культур та лабораторії стійкості рослин до біотичних чинників, а також досягнень сучасної селекції. Посібник доповнено ознаками, які, на думку науковців Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва УААН, є важливими для характеристики зернобобових культур і базуються на чинних класифікаторах.

У виданні приведені морфологічні, якісні ознаки та біологічні властивості з відповідними ступенями їх прояву, а також діагностичні симптоми впливу біо- та абіотичних чинників на зернобобові культури. Видання ілюстроване оригінальними фотографіями.

Посібник розраховано на науковців, селекціонерів, співробітників установ експертизи сортів, викладачів, магістрів та студентів аграрних та біологічних навчальних закладів, спеціалістів сільського господарства.

Науковий редактор - В. В. Кириченко, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік УААН, заслужений діяч науки і техніки України.

Рецензенти:

В. І. Січкач - доктор біологічних наук, професор, завідувач відділу генетики, селекції і насінництва зернобобових культур Селекційно-генетичного інституту - Національного центру насіннезнавства та сортовивчення УААН.

Ю. Г. Красиловець - доктор сільськогосподарських наук, професор, головний науковий співробітник Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва УААН.

М. В. Проскурнін - кандидат сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри селекції і генетики ХНАУ ім. В. В. Докучаєва.

ISBN 978-966-8691-26-3

© Кириченко В. В., 2009
© «Кобизєва Л. Н., 2009
© Петренкова В. П., 2009
© Фото Маркової Т. Ю.

З М І С Т

ПЕРЕДМОВА (Кириченко В. В.).....	4
1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА, РОЗВИТОК, МОРФОЛОГІЯ РОСЛИН РОДИНИ БОБОВИХ (<i>Fabaceae Lindl.</i>) ТА ЇЇ ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ (Кириченко В. В., Кобизєва Л. Н., Безугла О. М., Рябчун В. К.).....	5
2. ГОРОХ ПОСІВНИЙ (<i>Pisum sativum L.</i>)	13
2.1. Біологічні особливості та ідентифікація гороху (Кобизєва Л. Н., Безугла О. М., Рябчун В. К., Потьомкіна Л. М.).....	14
2.1.1. Походження, класифікація та ботанічна характеристика роду <i>Pisum L.</i> . . .	14
2.1.2. Морфологічна характеристика гороху посівного.....	18
2.1.3. Ідентифікаційні ознаки гороху посівного.....	23
2.2. Визначення стійкості гороху до хвороб і шкідників (Петренкова В. П., Маркова Т. Ю., Сокол Т. В.).....	65
2.2.1. Хвороби.....	65
2.2.2. Шкідники.....	91
2.3. Селекція гороху в ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН (Кириченко В. В., Безуглий І. М.).....	100
3. СОЯ КУЛЬТУРНА (<i>Glycine max (L.) Men.</i>)	105
3.1. Біологічні особливості та ідентифікація сої (Кобизєва Л. Н., Тertiшний О. В., Рябчун В. К.).....	106
3.1.1. Походження, класифікація та ботанічна характеристика роду <i>Glycine Willd.</i>	106
3.1.2. Морфологічна характеристика сої культурної.....	114
3.1.3. Біологічні особливості сої культурної.....	119
3.1.4. Фенологічні фази розвитку сої культурної.....	120
3.1.5. Зональне розміщення сортів сої в Україні.....	120
3.1.6. Ідентифікаційні ознаки сої культурної.....	121
3.2. Визначення стійкості сої до хвороб і шкідників (Петренкова В. П., Маркова Т. Ю., Сокол Т. В.).....	142
3.2.1. Хвороби.....	142
3.2.2. Шкідники.....	159
3.3. Селекція сої в ІР ім. В. Я. Юр'єва УААН (Кириченко В. В., Рябуха С. С.).....	169
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	171